

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра спеціальної фізичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	К Безпека та оборона
Спеціальність	К9 Правоохоронна діяльність
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 11.07 2025 р. №11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

Володимир ШАБЛИСТИЙ

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної фізичної підготовки
протокол від 27.06.2025 № 16

Безпека життєдіяльності. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро:
Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025. 24 с.

РОЗРОБНИК:

1. Професор кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту Бачинська Наталія Вероніка Василівна;
2. Доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту Петрушин Дмитро Владиславович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Завідувачка кафедри фізичного виховання та спеціальної підготовки Університету митної справи та фінансів, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Луценко Ірина Михайлівна;
2. Завідувач кафедри фізичної культури та спорту Українського державного університету науки і технологій, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, кандидат педагогічних наук, доцент Хаджинов Валерій Анастасійович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекції	16	4
Семінарські	14	4
Практичні	-	-
Самостійна робота	60	82
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» є набуття знань з основних положень з безпеки життєдіяльності, для формування понять, вмінь та навичок практичного застосування законодавчо-нормативної бази з дисциплін, вирішення складних проблем інноваційного характеру та прийняття ефективних рішень як в повсякденних умовах, а особливо при виникненні надзвичайних ситуацій різного походження: техногенних, природних, соціально-політичних, антропогенних, тощо.

Очікувані результати навчання:

- демонструє свідоме використання етичних норм, враховуючи загальнолюдські цінності та цінності громадянина України;
- усвідомлює, що створення цінності (безпеки, здоров'я і добробуту) має ґрунтуватися на засадах соціальної справедливості, свідомо обирає модель безпечної поведінки відповідно до суспільних та особистих цінностей і у разі потреби звертається по допомогу до дорослих, критично оцінює інформацію щодо здоров'я, безпеки та добробуту, здобути з різних джерел, у тому числі цифрових;
- діє ефективно та самостійно, виявляючи наполегливість у досягненні цілей для реалізації своїх потреб, бажань та інтересів у законний спосіб, співпрацює з іншими особами для здобуття підтримки й досягнення результату діяльності, спрямованої на збереження безпеки, здоров'я і добробуту;

- дотримується норм етики та моралі під час прийняття рішень, правил міжособистісного спілкування, поважаючи право співрозмовника на особистий простір, правил комфортного спілкування, розробляючи на їх основі власні, виокремлює прояви дискримінації, виникнення стереотипів, когнітивних викривлень, ідеалізації та етично поводить з живою природою.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК5 – Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК6 – Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів.

СК13 – Здатність застосовувати криміналістичну техніку, оперативно-технічні засоби, у тому числі при проведенні оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій.

Пререквізити – відсутні.

Постреквізити – «Домедична підготовка».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі результати навчання:

ПРН1 – Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

ПРН11 – Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН18 – Застосовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби (штатне та бойове озброєння), фізичну силу; інформаційні системи та технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та аналізу інформації, інформаційно-аналітичні системи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), криміналістичні та оперативно-технічні засоби, безпілотну авіацію, іншу спеціальну та військову техніку і спорядження.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1. ВСТУП ДО БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ

Визначення поняття безпеки життєдіяльності. Рівновага в системі "людина - життєве середовище", «людина – машина – середовище» та її компоненти. Безпека абсолютна та відносна. Життєдіяльність - як процес існування та самореалізації індивіда в єдності його життєвих потреб і можливостей. Аксиома про потенційну небезпеку діяльності людини. Предмети, об'єкти та цілі в системі "людина - життєве середовище". Ергономічні принципи безпеки, сумісності людини з технікою та середовищем. Ергономіка та умови праці. Категорії тяжкості праці.

Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Дії населення в умовах воєнного стану.

ТЕМА 2. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Конституційні засади безпеки праці в Україні. Законодавство України про безпеку праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП.

Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП). МІЖДЕРЖАВНІ стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці.

Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.

ТЕМА 3. ОСНОВИ ФІЗІОЛОГІЇ ТА ГІГІЄНИ ПРАЦІ. МІКРОКЛІМАТ ВИРОБНИЧИХ ПРИМІЩЕНЬ

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.

Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, паром, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони.

Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.

Основні світлотехнічні визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення.

ТЕМА 4. ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА, ЗАХОДИ ТА ЗАСОБИ ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ

Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом

ТЕМА 5. ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.

Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.

Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками

ТЕМА 6. ПАТОГЕННА ДІЯ МЕХАНІЧНИХ, ФІЗИЧНИХ, ХІМІЧНИХ ТА БІОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ

Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах ради активного, хімічного і біологічного зараження. Патогенна дія на людину може проявлятися за дією різного роду чинників, які здатні викликати негативні реакції в організмі і які перевищують допустимі рівні, до них належить:

1. Механічні чинники – здатність вражаючого фактора (кулі, снаряда та інших) травмувати людину, викликати поранення, зокрема рвані та колоті рани, ушкодження кінцівок, грудної та черевної порожнин, голови, очей, органів слуху та органів ротової порожнини.

2. Фізичні чинники (тепло, холод, різного роду випромінювання та інше) здатні викликати опіки, відмороження, змінювати ритм дихання, роботи серця, впливати на теплорегуляцію викликаючи тепловий, сонячні удари, змінювати стан внутрішнього середовища, крові, лімфи.

Надмірна та тривала дія фізичних чинників призводить до порушення важливих функцій організму людини, онкологічних захворювань.

3. Біологічні чинники – макро- та мікро- організми, які при певних умовах здатні небезпечно діяти на організм людини, викликаючи різного роду захворювання: віруси, вірусні захворювання, наприклад Ковід-19; мікроорганізми викликають запальні процеси, знижують резистентність організму, що призводить до захворювань людей у несприятливих умовах існування. Наприклад, паличка Коха викликає туберкульоз у людей зі зниженою резистентністю, неякісним харчуванням, переохолодженням та інше.

В умовах війни із-за різких змін навколишнього середовища порушується режим харчування, режиму дня, сну. Особливості хвороби сказ тварин.

В умовах військових дій при вибухах снарядів, ракет внаслідок мають місце великі пожежі та надмірне випромінювання тепла, забруднення середовища вибуховими засобами (мінами, снарядами, уламками ракет), небезпечними газами, хімічними та радіоактивними речовинами.

Органи державної влади, юридичні особи та громадяни України мають право безкоштовно отримувати від Державної служби надзвичайних ситуацій, інших органів виконавчої влади, що беруть участь у моніторингу і прогнозуванні надзвичайних ситуацій, інформацію відносно надзвичайних ситуацій.

ТЕМА 7. НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Правила поведінки з вибухонебезпечними та підозрілими предметами.

Координаційну діяльність органів виконавчої влади у сфері безпеки життєдіяльності здійснюється: РНБУ, КМУ.

Для координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади підприємств, установ, організацій пов'язаних з техногенно-екологічною безпекою, захистом населення і територій, запобігання та реагування на надзвичайні ситуації та порушення умов праці здійснюється:

1. КМУ утворює державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

2. Областями утворюється регіональні комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

3. Районними державними адміністраціями, виконавчими радами утворюються місцеві комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

4. Керівниками органів підприємств, установ та організацій утворюються комісії з питань надзвичайних ситуацій.

Захист житла, робочого місця, достатку, здоров'я, довкілля — основні проблеми безпечного самопочуття людини. Відчуття небезпеки має також глибоко індивідуальний відтінок, який головним чином залежить від:

а) рівня соціального і духовного розвитку особистості;

б) ситуації і суспільного устрою, які позитивно чи негативно впливають на світосприйняття громадянина.

При ідентифікації небезпек необхідно виходити з принципу «все впливає на все», тобто джерелом небезпеки може бути все живе і неживе, а підлягати небезпеці також може все живе і неживе.

Джерелами (носіями) небезпек є:

- природні процеси та явища;

- елементи техногенного середовища;

- людські дії, що приховують у собі загрозу небезпеки.

ТЕМА 8. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ У НАДЗВИЧАЙНИХ СТАНАХ

Правовою основою безпеки життєдіяльності є Конституція України, Кодекс Цивільного захисту України, інші закони України, що стосуються безпеки людини, а також акти Президента України та Кабінету Міністра України.

Мета та завдання Кодексу Цивільного захисту України, права та обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства в умовах надзвичайних ситуацій. Захист населення згідно Закону України «Про основи національної безпеки України» та суб'єктами, уповноваженими згідно Кодексу у мирний час а також в період війни.

Коллективний захист населення від вражаючих факторів ядерної зброї.

Захисні споруди цивільної оборони (захист людей від дії факторів ураження НС техногенного, природного, соціально-політичного та воєнного характеру). Класифікація захисних споруд за своїми захисними властивостями (сховища і протирадіаційні укриття).

Сховища повинні забезпечувати можливість безперервного перебування в них людей на протязі двох діб.

Захист населення – це комплекс заходів, спрямованих на попередження негативного впливу наслідків надзвичайних ситуацій чи максимального послаблення ступеня їх негативного впливу.

Індивідуальний захист людей (протигази, спеціальні костюми, взуття, тощо). В умовах евакуації людей забезпечують медичним захистом, що є складовою частиною комплексу медичних заходів цивільної оборони. Медичні засоби захисту призначені для профілактики і надання допомоги населенню, що потерпіло від надзвичайних ситуацій. За їх допомогою можна урятувати життя більшій кількості людей, повністю попередити або значно знизити розвиток уражень у них, підвищити стійкість організму людини до її дії ураження радіоактивними, отруйними речовинами і бактеріальними засобами.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Вступ до безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану правового режиму	1. Охорона праці, її предмет обект, виробнича система. 2. Стан охорони праці в Україні. 3. Економічне та соціальне значення охорони праці. 4. Основні поняття в галузі охорони праці.	2
Тема № 2. Правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності	1. Гарантії прав на охорону праці. 2. Організаційні питання з охорони праці. 3. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	2
Тема № 3. Основи фізіології та гігієни праці. Мікроклімат виробничих приміщень	1. Поняття про гігієну праці та виробничу санітарію. Основні завдання гігієни праці й виробничої санітарії. 2. Фактори трудової діяльності та умови праці. 3. Способи захисту від небезпечних та шкідливих факторів. 4. Мікроклімат та його значення для здоров'я і працездатності людини. 5. Хімічні фактори повітряного середовища робочого місця. Шкідливі речовини та їх класифікація. Засоби захисту від шкідливих факторів. 6. Вентиляція виробничих приміщень. 7. Освітлення виробничих приміщень. 8. Кольорове оформлення виробничих приміщень як фактор підвищення безпеки праці і продуктивності праці.	2

Тема № 4. Електробезпека. Статична та атмосферна електрика, заходи та засоби захисту	1. Дія електричного струму організм людини та умови, що сприяють цьому. 2. Класифікація приміщень за рівнем електробезпеки. 3. Заходи і засоби електробезпеки. 4. Захист від статичної й атмосферної електрики. 5. Безпека при роботі з електронно-обчислювальними машинами.	2
Тема № 5. Пожежна безпека	1. Поняття про пожежу. Основні причини пожеж та їх негативні наслідки. 2. Горіння, його характеристика та різновиди. 3. Здатність речовин і матеріалів до загорання. 4. Розвиток пожежі. Класифікація пожеж. 5. Дії працівників на випадок пожежі та надання першої допомоги потерпілим. 6. Показники пожежовибухонебезпечності речовин і матеріалів. 7. Категорії виробництв та приміщень за вибухопожежною та пожежною небезпекою. 8. Протипожежний захист місць зберігання матеріальних цінностей. 9. Забезпечення пожежної безпеки на виробничих об'єкт. Пожежна профілактика та пожежна безпека. 10. Первинні засоби пожежогасіння. 11. Вогнестійкість будівель, споруд та шляхи її підвищення. 12. Евакуація людей з приміщень при пожежах. 13. Обов'язки підприємств, установ, організацій, громадян щодо забезпечення пожежної безпеки. 14. Забезпечення пожежної безпеки підприємств з наявністю піротехнічних виробів.	2
Тема № 6. Патогенна дія механічних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Техногенна безпека	1. Біологічні та хімічні фактори небезпеки. 2. Патогенна дія фізичних факторів на організм. 3. Внутрішні та зовнішні чинники ризику захворювань.	2
Тема № 7. Надзвичайні ситуації, класифікація та характеристика	1. Основи класифікації надзвичайних ситуацій. 2. Основні причини виникнення надзвичайних ситуацій в Україні. 3. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.	2
Тема № 8. Організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних одиниць у надзвичайних станах	1. Захист населення у надзвичайних ситуаціях. Захисні споруди, основні вимоги безпеки та життєдіяльності. 2. Медичний захист населення.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 2. Правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності	2
Тема № 3. Основи фізіології та гігієни праці. Мікроклімат виробничих приміщень	2
Тема № 4. Електробезпека. Статична та атмосферна електрика, заходи та засоби захисту	2
Тема № 5. Пожежна безпека	2
Тема № 6. Патогенна дія механічних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Техногенна безпека	2
Тема № 7. Надзвичайні ситуації, класифікація та характеристика	2
Тема № 8. Організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних одиниць у надзвичайних станах	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Вступ до безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану правового режиму	8
Тема № 2. Правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності	8
Тема № 3. Основи фізіології та гігієни праці. Мікроклімат виробничих приміщень	8
Тема № 4. Електробезпека. Статична та атмосферна електрика, заходи та засоби захисту	8
Тема № 5. Пожежна безпека	8
Тема № 6. Патогенна дія механічних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Техногенна безпека	10
Тема № 7. Надзвичайні ситуації, класифікація та характеристика	4
Тема № 8. Організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних одиниць у надзвичайних станах	6

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 4. Електробезпека. Статична та атмосферна електрика, заходи та засоби захисту	1. Дія електричного струму організм людини та умови, що сприяють цьому. 2. Класифікація приміщень за рівнем електробезпеки. 3. Заходи і засоби електробезпеки 4. Захист від статичної й атмосферної електрики. 5. Безпека при роботі з електронно-обчислювальними машинами.	2
Тема № 7. Надзвичайні ситуації, класифікація та характеристика	1. Основи класифікації надзвичайних ситуацій. 2. Основні причини виникнення надзвичайних ситуацій в Україні. 3. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 2. Правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності	2
Тема № 6. Патогенна дія механічних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Техногенна безпека	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Вступ до безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану правового режиму	10
Тема № 2. Правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності	10
Тема № 3. Основи фізіології та гігієни праці. Мікроклімат виробничих приміщень	12
Тема № 4. Електробезпека. Статична та атмосферна електрика, заходи та засоби захисту	10
Тема № 5. Пожежна безпека	14
Тема № 6. Патогенна дія механічних, фізичних, хімічних та біологічних чинників. Техногенна безпека	12
Тема № 7. Надзвичайні ситуації, класифікація та характеристика	6
Тема № 8. Організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних одиниць у надзвичайних станах	8

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Теплообмін організму людини та його залежність від параметрів мікроклімату, тепловий удар.
2. Небезпечні хвороби , що викликаються бактеріями
3. Небезпечні хвороби , що викликаються вірусами
4. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.
5. Вплив шуму та вібрації на людину.
6. Види іонізуючого випромінювання.
7. Індивідуальні засоби захисту
8. Захисні заземлення та занулення, їх характеристика.
9. Дія електричного струму на людину.
10. Визначення понять “іонізуюче випромінювання” та “радіаційна безпека”.
11. Взаємодія випромінювання з середовищем.
12. Управління охороною праці на підприємстві та обов’язки роботодавця та працівника
13. Вплив людини на гідросферу
14. Патогенна дія фізичних факторів на організм.
15. Фізична праця та її характеристика за важкістю трудового процесу
16. Інфрачервоні випромінювання, їх вплив на організм людини, нормування, заходи та засоби захисту
17. Втома, відпочинок, їх характеристика

17. Розумова праця
18. Основні етапи розвитку вчення про охорону праці.
19. Захист населення при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах
20. Небезпечні хвороби , що викликаються вірусами
21. Стан охорони праці, виробничого травматизму та професійної захворюваності в Україні
22. Атмосферна електрика. Захист від блискавки.
23. Дозування іонізуючого випромінювання
24. Поняття виробничої санітарії, її значення. Фактори, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.
25. Патогенна дія фізичних факторів на організм: вібрація.
26. Законодавче забезпечення безпеки життєдіяльності
27. Визначення понять “робоча зона” та “повітря робочої зони”. Склад повітря робочої зони, джерела забруднення.
28. Біологічні та хімічні фактори небезпеки
29. Виробнича система та її складові
30. Способи захисту у надзвичайних ситуаціях
31. Класи пожеж
32. Основні законодавчі акти про охорону праці.
33. Організація життєзабезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.
34. Вентиляція виробничих приміщень
35. Аварії та їх категорії.
36. Вимоги до природного освітлення виробничих приміщень
37. Нормування та контроль параметрів мікроклімату.
38. Вимоги до штучного освітлення приміщень.
39. Небезпечні хімічні чинники
40. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.
41. Потенційні джерела небезпеки. Характеристика ризику.
42. Характеристика людини як елемента біосоціальної системи.
43. Ступінь вогнестійкості приміщень та споруд
44. Технічні засоби безпеки праці на виробництві.
45. Способи і засоби гасіння пожеж.
46. Надзвичайні ситуації та їх . класифікація за походженням.
47. Способи гасіння пожеж класів С і Д.
48. Вентиляція, її види та характеристика.
49. Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини. Соматичні і генетичні наслідки опромінення.
50. Основні причини пожеж.
51. Вірусні хвороби як чинники небезпеки
52. Виробниче освітлення та вимоги до нього. Види виробничого освітлення.
53. Основні нормативні документи, що регламентують вимоги щодо пожежної безпеки. Небезпечні та шкідливі фактори, пов'язані з пожежами.
54. Електротравма, її види та заходи і засоби профілактики.
55. Основні принципи захисту в надзвичайних ситуаціях

56. Фактори, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

57. Вплив лазерного випромінювання на людину та захист від нього

58. Відчуттєвий, відпускаючий і невідпускаючий струм. Допустимі значення сили струмів.

59. Вплив радіочастотного випромінювання на людину та захист від нього

60. Причини та наслідки пожеж

61. Комісія з питань охорони праці на підприємстві, порядок її створення, обов'язки та права

62. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.

63. Статична електрика, характеристика, захист.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форма навчання)

БАЛЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей: Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання (права працівників на охорону праці, пільги і компенсації, охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів, медичні огляди працівників, санітарно-гігієнічні умови праці електричні травми та чинники від яких яких залежить дія електричного струму на людину, надання першої допомоги при ураженні електричним струмом, засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту, пожежна сигналізація, засоби пожежогасіння, дія термічних, хімічних,

	механічних та біологічних чинників на організм людини, класифікація та характеристика природних, техногенних та соціально-політичних небезпек), формулювання основних понять та термінів (поняття охорони праці та безпеки життєдіяльності , шкідливі та небезпечні (фактори) умови, гігієна праці та виробнича санітарія, санітарна техніка, категорії тяжкості праці , робоча зона, мікроклімат, електробезпека, пожежна безпека, надзвичайні ситуації; принципи (ергономічні принципи безпеки, принципи державної політики України у галузі охорони праці) , розв'язання практичних завдань (освітлення, вентиляція приміщень, захист від шуму, випромінювань та вібрації), висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні діючих нормативних документів законодавства з охорони праці (закони, конституційні засади охорони праці в Україні. Закон України «Про охорону праці». нормативно-правові акти , стандарти в галузі охорони праці, акти, інструкції), діючих в Україні на теперішній час в умовах воєнного стану.
4	Низький рівень компетентностей; Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття та навчальні завдання виконані в повному обсязі з деякими неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання повні, але викладені не чітко, розв'язання практичних завдань здійснено, але без прив'язки до тої чи іншої виробничої системи, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні діючих нормативно-правових актив.
3	Достатній рівень компетентностей :Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні (законодавство України, гігієни праці, технічної безпеки); практичні навички та вміння мають поверхневий характер (слабке володіння термінологією, нормативно-правовою базою охорони праці, виробничої санітарії та технікою безпеки), не вдосконалені, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом в основному виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей: Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру (володіння термінологією, нормативно-правовою базою охорони праці, виробничої санітарії та технікою безпеки); практичні навички та вміння засвоєні недостатньо (не орієнтується в сутності електричного струму, його напруги, сили та опору, не знає засобів гасіння пожежі, як використовувати вогнегасники та інші засоби пожежогасіння); більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей: Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття з охорони праці, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, засобами та заходами, що використовуються для безпеки праці.
0	Незадовільний рівень компетентностей . Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: стандартизовані тести, реферати, студентські презентації та виступи на наукових заходах .

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
10	Реферат виконано в повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни; <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно, логічно побудував план роботи, розкрив у повному обсязі тему, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням;

	<ul style="list-style-type: none"> • Використав сучасні комп'ютерні програми та графічні зображення для пояснення поданого матеріалу; • Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; • Оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; • Зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог (за потреби); • Доповідь і захист роботи обґрунтовані, виявлені комплексні знання зі охорони праці та безпеки життєдіяльності, впевнено і обґрунтовано відповів на запитання викладача або здобувачів
8-9	<p>Реферат виконано в повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно, логічно побудував план роботи, розкрив у повному обсязі тему, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням; • Використав сучасні комп'ютерні програми та графічні зображення для пояснення поданого матеріалу; • Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; • Оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; • Зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог (за потреби); • На захисті роботи продемонстрував добрі знання з висвітленої тематики, виявлені комплексні знання зі охорони праці та безпеки життєдіяльності, впевнено і обґрунтовано відповів на запитання викладача або здобувачів
6-7	<p>Реферат виконано в повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно, логічно побудував план роботи, розкрив у повному обсязі тему, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням; • Використав сучасні комп'ютерні програми та графічні зображення для пояснення поданого матеріалу, але допустив дві-три незначні помилки. • Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; • Оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; • Зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог (за потреби); • Прогнозував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; • На захисті роботи продемонстрував добрі знання з висвітленої тематики, виявлені комплексні знання зі охорони праці та безпеки життєдіяльності, відповів на запитання з декількома неточностями.
4-5	<ul style="list-style-type: none"> • Реферат виконано з незначними порушеннями вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни або методичних вказівок до виконання реферату; • У тексті виявлені помилки; надлишок елементів описовості; • Добір інформаційних ресурсів та джерел не завжди актуальний та обґрунтований; • Є певні помилки в узагальненні отриманих результатів, розумінні міждисциплінарних зв'язків та способах прикладного застосування отриманих знань; • Робота подана до захисту у визначений кафедрою термін; • Здобувач неякісно підготував та виконав доповідь, невпевнено відповідає на основні питання за змістом реферату.

2-3	<p>Реферат виконано з суттєвими порушеннями вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни або методичних вказівок до його виконання;</p> <ul style="list-style-type: none"> • В рефераті виявлені суттєві помилки, тема недостатньо розкрита; • Робота подана до захисту з порушенням терміну визначеного кафедрою; • У відповідях на запитання по темі реферату допущені грубі помилки; • Використана застаріла література або відсутні посилання на першоджерела <p>Не систематизована доповідь захисту в цілому.</p>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • Робота не виконана або виконана не самостійно, здобувач не орієнтується в матеріалі дисципліни • Робота подана до захисту не своєчасно, із запізненням строків виконання;

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
26-30	<p>Реферат виконано в повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно, логічно побудував план роботи, розкрив у повному обсязі тему, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням; • Використав сучасні комп'ютерні програми та графічні зображення для пояснення поданого матеріалу; • Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; • Оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; • Зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог (за потреби); • Доповідь і захист роботи обґрунтовані, виявлені комплексні знання зі охорони праці та безпеки життєдіяльності, впевнено і обґрунтовано відповів на запитання викладача або здобувачів
21-25	<p>Реферат виконано в повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно, логічно побудував план роботи, розкрив у повному обсязі тему, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням; • Використав сучасні комп'ютерні програми та графічні зображення для пояснення поданого матеріалу; • Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; • Оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; • Зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог (за потреби); • На захисті роботи продемонстрував добрі знання з висвітленої тематики, виявлені комплексні знання зі охорони праці та безпеки життєдіяльності, впевнено і обґрунтовано відповів на запитання викладача або здобувачів

16-20	<p>Реферат виконано в повній відповідності до вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Самостійно, логічно побудував план роботи, розкрив у повному обсязі тему, продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням; • Використав сучасні комп'ютерні програми та графічні зображення для пояснення поданого матеріалу, але допустив дві-три незначні помилки. • Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою; • Оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; • Зміст графічних матеріалів відображає результати, які отримані в розрахунковій частині та оформлено згідно нормативних вимог (за потреби); • Продемонстрував розуміння зв'язку отриманих результатів з практичним застосуванням, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; • На захисті роботи продемонстрував добрі знання з висвітленої тематики, виявлені комплексні знання зі охорони праці та безпеки життєдіяльності, відповів на запитання з декількома неточностями.
11-15	<ul style="list-style-type: none"> • Реферат виконано з незначними порушеннями вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни або методичних вказівок до виконання реферату; • У тексті виявлені помилки; надлишок елементів описовості; • Добір інформаційних ресурсів та джерел не завжди актуальний та обґрунтований; • Є певні помилки в узагальненні отриманих результатів, розумінні міждисциплінарних зв'язків та способах прикладного застосування отриманих знань; • Робота подана до захисту у визначений кафедрою термін; • Здобувач неякісно підготував та виконав доповідь, непевнено відповідає на основні питання за змістом реферату.
6-10	<p>Реферат виконано з суттєвими порушеннями вимог завдання, державних норм, робочої програми дисципліни або методичних вказівок до його виконання;</p> <ul style="list-style-type: none"> • В рефераті виявлені суттєві помилки, тема недостатньо розкрита; • Робота подана до захисту з порушенням терміну визначеного кафедрою; • У відповідях на запитання по темі реферату допущені грубі помилки; • Використана застаріла література або відсутні посилання на першоджерела <p>Не систематизована доповідь захисту в цілому.</p>
0-5	<ul style="list-style-type: none"> • Робота не виконана або виконана не самостійно, здобувач не орієнтується в матеріалі дисципліни • Робота подана до захисту не своєчасно, із запізненням строків виконання;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість

				виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			С	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитиву оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» передбачено:

- для денної форми навчання – залік;
- для заочної форми навчання – залік.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами:

Для денної форми навчання:

- поточного контролю (40 балів) – на підставі участі здобувача вищої освіти у семінарських та практичних заняттях;

- самостійна робота (10 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;

- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку.

Для заочної форми навчання:

- поточного контролю (20 балів) – на підставі участі слухача у семінарських та практичних заняттях;

- самостійна роботи (30 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;

- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку.

Єдина максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни – 100 балів. Максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної – 50 балів; 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

У разі переведення Здобувачів на дистанційну форму навчання підсумковий контроль проводиться з використанням платформ СУДН Moodle та сервісу «Zoom Video Communications».

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ
ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ
ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ**
Мультимедійні презентації, відеоматеріали.

**8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(рекомендовані джерела інформації)**

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 черня 1996 р. Відомості Верховної ради України 1996 р № 30.

- акти міжнародного права

1. Міжнародне законодавство про охорону праці: Конвенції та рекомендації МОП: У 3-х томах / Упоряд. Е.М. Теличко. – К., 2007.

- закони

1. Закон України «Про охорону праці». Закон введено в дію з дня опублікування - 24 листопада 1992 року (згідно з Постановою Верховної Ради України від 14 жовтня 1992 року N 2695-XII). Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 19 липня 2022 року N 2434-IX (який діє протягом дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану", і втрачає чинність з дня припинення або скасування воєнного стану), від 28 липня 2022 року N 2468-IX.

2. Кодекс законів про працю України. Кодекс введено в дію з 1 червня 1972 року (зміни, внесені від 15 березня 2022 року N 2136-IX, ОВУ, 2022 р., N 31, ст. 1634 (який діє протягом дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану", і втрачає чинність

з дня припинення або скасування воєнного стану), від 16 листопада 2022 року N 2759-IX, ОВУ, 2022 р., N 98, ст. 6092.

3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Вводиться в дію Постановою ВР № 2802-ХІІ від 19.11.92, ВВР, 1993, № 4, ст.20. Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1123-ІХ від 18.12.2020, ВВР, 2021, № 12, ст.98 - вводиться в дію з 14.02.2021.

4. Кодекс цивільного захисту України. Із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 16 листопада 2022 року N 2750-IX, ОВУ, 2022 р., N 96, ст. 5960.

5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». Вводиться в дію Постановою ВР № 40/95-ВР від 08.02.95, ВВР, 1995, № 12, ст.82. Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1082-ІХ від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 16, ст.144

6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Вводиться в дію Постановою ВР № 4005-ХІІ від 24.02.94, ВВР, 1994, № 27, ст.219. Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1113-ІХ від 17.12.2020, ВВР, 2021, № 12, ст.95.

7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 46-47, ст.403). Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1217-ІХ від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.171.

8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України підпунктом 2 пункту 26 розділу І від 28 квітня 2021 року N 1423-ІХ, набувають чинності з 26 травня 2022 року.

9. Закон України «Про введення воєнного стану в Україні» № 64/2022 від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.

10. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 2849-ІХ від 13.12.2022 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.

- підзаконні акти

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р.№ 1232 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».

2. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Затверджена Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2001 № 528.

3. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.

4. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.

5. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

6. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.

7. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.

9. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.

10. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.

Підручники:

1. Грибан В.Г., Фоменко А.Є., Казначеев Д.Г. Підручник. «Безпека життєдіяльності та охорона праці». Дніпро. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2021.-480 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Грибан В.Г., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. Безпека життєдіяльності та охорона праці у схемах: навчальний посібник. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2019. 228 с.

2. Пожарова О. В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса, 2022. 86 с.

3. Заїкіна Д. П., Глива В. А. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності: посіб. Д. П. Заїкіна, В. А. Глива. – RS Global Sp. z O.O., Warsaw, 2019. 44 с.

Інтернет–ресурси:

1. Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду). URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>. (дата звернення: 20.06.2025);

2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. URL: <http://www.mon.gov.ua>. (дата звернення: 20.06.2025);

3. Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. URL: <http://www.mns.gov.ua>. (дата звернення: 20.06.2025);

4. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. URL: <http://www.social.org.ua>. (дата звернення: 20.06.2025);

5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>. (дата звернення: 20.06.2025);

6. Верховна Рада України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>. (дата звернення: 20.06.2025).

**Завідувач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
майор поліції**

Віктор БОГУСЛАВСЬКИЙ

